

MÜZİĞİN EĞİTİMDEKİ YERİ

Y. Doç. Gökay YILDIZ
Arş. Gör. Naü DEMİRCİOĞLU

Örgün ve yaygın eğitimin bütünlüğü içinde müzik eğitimine ayrılan dilim ve gösterilen ilgi çok sınırlıdır. Ancak eğitilmiş bireyin çok boyutlu düşünmesi ve evrensel değerleri algılayabilmesi, etkili bir müzik eğitimi ile yafandan ilgilidir. Ancak Türkiye'de okullarda haftada bir saat verilen ve çoğu kez şarkı söyleme saati olarak algılanan bu eğitsel etkinliği bir sorun alanı olarak görmek gerekir.

İçinde bulunduğumuz Yirminci Yüzyıl, geçmiş yüzyıllara oranla daha hızlı değişmektedir. Değişiklikler, gündelik yaşamın her alanına girmektedir. Çağ, bilgi çağıdır. İnsanların bilgilendirilmesi, zamanı yakalayabilmesi ve yaşayabümeside, eğitimin ve eğitimcilerin sorunudur.

Eğitimin yüzlerce tanrmmm yapıüabilmesine karşılık, kapsayıcı bir tanımım yapmak gerekirse, bireye bilgi aktarma ve bilgi kazandırmanın yanmda kazanılan bilgiyi beceriye; beceriyi de alışkanlık ve tutum haline getirme sürecidir denebür.

Bu tanım kapsammda birey, eğitime yaşamının belirli bir döneminde değü, doğumuyla birlikte başlar. Aüe-Okul-Çevre, eğitimin değişik zamanlardaki eğitim aşamalandrr; bhaberlerine girişken öğelerdir. Bu öğelerin hiçbiri, eğitim adına tekbaşma ele almamaz. Bu nedenle eğitimin amaçları, ilkeleri doğru saptanmalıdır; yapılanmanın sağlam temellere omrtulması, oluşturulacak programın günün şartalanna ve yaşam felsefesine uygun olarak hazırlanması gerekmektedir.

Eğitimin, bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıü olarak istendik değişme meydana getirme görevi ise kendisini daha çok okul eğitimi içerisinde gösterir. Okulda bu görevi yerine getirirken, içinde bulunduğu toplumun düşünce ve davranışlarını, istek ve ideallerini, çağdaş bilim ve teknolojiyi içme alan programlarındaki ders ve konular, birer yaşantı olarak öğrencüere sunar. Böylece değişik derslerdeki çeşitli konular bizzat "öğrenim yaşantısı" halinde yaşayan bireyin, bu yaşantılar sonucunda düşünce ve davranışlarını değiştireceği beklenir. Ancak, düşünce ve davranışın gerçekten değişmesi, yeni düşünce ve davranışların kazamlabiimesi için, okulun öğrenciyi öğrenim yaşantısı içine aktif olarak sokması gerekir. Öğrencüler açısmdan yaşanü haline gelmeyen dersler ve konular ezberlenmekte, davranış değişikliği ya çok az olmakta ya da hiç olmamaktadır.

Eğitimnin kapsamlı oluşunu içinde, belirlenen amaçlara ulaşmada Resim, Müzik, Beden Eğitimi gibi dersler okul eğitimi için çok önemli araçlardır. Bunlar bireyi "ğrenim yaşantısı" içme kolayca çekebilen yeteneğe bağlı derslerdir. Bu nedenle anılan derslerin önemi okul eğitiminin dışma taşar, aile ve çevreye kadar uzanır.

Sonuç olarak, eğitilmiş insana ihtiyaç olduğu vurgulanmalıdır, "Eğitilmiş insan, çok daha derinlemesine düşünen, çok boyutlu evrensel bir yapıya sahiptir ve için biçiminden çok, özü ve anlamı e ilgilidir."

MÜZİK EĞİTİMİ

Türkiye'de müzik eğitiminin bilinen en büyük reformu, yaşamm diğer alanlarındaki devrimler e birlikte yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda gerçekleştirilmiştir. Sanatsal anlamda müziğimizin uluslararası normları yakalayabmesi için yemleşmeye gidilmiştir; çünkü toplumsal kalkınma bir bütündür. Oluşturulan bu değişikliğin anlaşılabilmesi, kavranabilmesi için de, örgün ve yaygın eğitmeden yararlanılmış, eğitim için yeni programlar geliştirilmiştir.

Cumhuriyetin kuruluşu e birlikte geliştirilen ve uygulamaya konulan yeni programlar pek çok sorunu da beraberinde getirmiştir. Bindokuzyz doksanlı yulara gelindiğinde, geçmişteki uygulamalar ve uygulamadan doğan sorunlar tartişılmakta, çözümler üretilmeye çalışılmaktadır. Yeterli kuramsal ve düşünsel temellere sahip olmayan müzik devrimi duygularda kalmış, tüm iyiniyetli çabalara karşm başarısız olmuştur. Cumhuriyet öncesinden gelen, "Geleneksel Türk Müziği" ve "Batı Müziği" ikilemi, geçen zaman içerisinde sorunları büyütmüş, müziği sanatsal anlamı e bir kısır döngü içerisine sürüklemiştir. Bütün bu oluşumlardan eğitim müziğimiz de nasibini almış, yapan çalışmaların anlaşılmması, yurt düzeyinde yozlaşmayı getirmiştir. Son gelinen noktada, örgün eğitim adma okullarımızdaki haftada bir saatlik müzik derleri genelde şarkı söyletmeye dnşmştir. Yaygın eğitim adma ise; yeni dünya düzeninin getirdiği serbest piyasa düşüncesi ve onun kitle iletişim araçları üzerindeki düzeysiz ve kel müzik anlayışı baskındır.

ÖNERİLER

İnşam insan yapan, yücelten değerlerin başmda hiç kuşkusuz güzel sanatlar gelir. Çok farklı ve gizemli yapısı, soyut anlatım olanakları ile müzik, güzel sanatların özel bir dalını oluşturur. Bu durumda, bugünkü koşullarda müzik ve eğitimi yeniden ele alınmalı, düzenlenmelidir. Bu yapılırken de, müziğin duygusal yönünün değ, eğitimsel yönünü irdelemek gerekir. Buna bağlı olarak müzik eğitimi, bir amaç olarak görülmemeli, eğitsel bir araç olduğu anlayışından hareket edilmelidir.

Yıldız

Buraya kadar yapılan açıklamalardan amaç, karamsar bir görüntü sergilemek değil; sorunları belirlemek, bu sorunları düşünceye açmak ve ortadan kaldırmaktır. Okullarda yapılması gerekli olanlara ilişkin olarak şu öneriler getirilebilir:

- a) Herkese müzik eğitimi dersi verilmelidir.
- b) Amaçlara uygunluk açısından ders saatleri yeniden düzenlenmelidir.
- c) Konular eğitimin, Milli Eğitimin ve dersin amaçlarına göre yeniden behrlenmelidir.
- d) Çalgı zorunluğu getirilmelidir.
- e) Motivasyon amaçlı konser ve dinleti programları hazırlanmalıdır.
- f) Okullara yeterli sayıda derslik, araç ve gereç sağlanmalıdır.
- g) Bilinçli ve mesleki yeterlilikte müzik öğretmenleri yetiştirilmelidir.
- h) Eğitimin amacı, çağı yaşayabilmek olduğuna göre müzik eğitiminde kullanılacak tür daha çok uluslararası sanat müziği olmalıdır.
- i) Okullarda verilen müzik eğitimi, yaygın eğitim ile aynı doğrultuda olmalı ve birbirlerini desteklemelidir.

KAYNAKÇA

Önder, Namık Kemal. Öğretimde Program, İlke ve Yöntemler. Konya, 1987.

Turgut, Eğitim Üzerine Felsefî Bir Deneme. İzmir, 1991.

Yazarlar

Dr. YILDIZ, Gaziantep Üniversitesi Türk Müziği Konservatuarında öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Eğitim bütünlüğü içinde müzik eğitiminin programlarına ilişkin çalışmalar yapmaktadır.

DEMİRCİOĞLU, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik eğitimi Bölümünde araştırma görevlisidir. Çalışmalarını müzik eğitimi programları ve öğretimi konularında yoğunlaştırmıştır